

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2025/155

Karar Sayısı : 2025/256

Karar Tarihi : 11/12/2025

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: İzmir 2. Asliye Ticaret Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 103. maddesinde yer alan "...motorlu bisiklet..." ibaresinin Anayasa'nın 10., 17., 36., 56. ve 60. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Haksız eylemden kaynaklanan zarar nedeniyle başlatılan icra takibine yönelik itirazın iptali davasında itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 103. maddesi şöyledir:

"Motorsuz taşıtlar ve motorlu bisiklet:

*Madde 103- Motorsuz taşıtlar ile **motorlu bisiklet** sürücülerinin hukuki sorumluluğu genel hükümlere tabidir."*

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Kadir ÖZKAYA, Hasan Tahsin GÖKCAN, Basri BAĞCI, Engin YILDIRIM, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, İrfan FİDAN, Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL, Ömer ÇINAR ve Metin KIRATLI'nın katılımlarıyla 10/7/2025 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Hilal YAZICI tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kanun hükmü, dayanan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüldüğü düşünüldü:

A. Anlam ve Kapsam

3. 2918 sayılı Kanun'un 1. maddesine göre anılan Kanun'un amacı, kara yollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir.

4. Kanun'un 3. maddesinin birinci fıkrasında *araç*, kara yolunda kullanılabilen motorlu, motorsuz ve özel amaçlı taşıtlar ile iş makineleri ve lastik tekerlekli traktörlerin genel adı olarak tanımlanmış; *taşıt*ın ise kara yolunda insan, hayvan ve yük taşımaya yarayan araçlar olduğu belirtilmiştir. Söz konusu tanımda araçlardan makine gücü ile yürütülenler *motorlu taşıt*, insan ve hayvan gücü ile yürütülenler de *motorsuz taşıt* olarak tarif edilmiştir.

5. Anılan fıkra *bisiklet*, üzerinde bulunan insanın adale gücü ile pedal veya el ile tekerleği döndürülmek suretiyle hareket eden motorsuz taşıtlar olarak ifade edilmiş; azami sürekli anma gücü 0,25 KW'yi geçmeyen, hızlandıkça gücü düşen ve hızı en fazla 25 km/saate ulaştıktan sonra veya pedal çevirmeye ara verildikten hemen sonra gücü tamamen kesilen elektrikli bisikletlerin de bu sınıfa girdiği belirtilmiştir.

6. Fıkra *azami* hızı saatte 45 km'yi, içten yanmalı motorlu ise silindir hacmi 50 cm³ü, elektrik motorlu ise azami sürekli nominal güç çıkışı 4 KW'yi geçmeyen iki veya üç tekerlekli taşıtlar ile aynı özelliklere sahip net ağırlığı 350 kg'ı aşmayan dört tekerlekli motorlu taşıtların *motorlu bisiklet (moped)* olduğu belirtilmiş; elektrikle çalışanların net ağırlıklarının hesaplanmasında batarya ağırlıklarının dikkate alınmayacağı düzenlenmiştir.

7. *Elektrikli skuter (e-skuter)* ise hızı en fazla 25 km/saate ulaşan, tekerlekli, ayak tahtası ve tutamağı olabilen, dikey bir direksiyon mekanizması içerebilen ve ayakta kullanılan taşıt olarak tanımlanmıştır.

8. Fıkra *sürücünün* kara yolunda motorlu veya motorsuz bir aracı veya taşıtı sevk ve idare eden kişi, *işletenin* ise araç sahibi olan veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla satışta alıcı sıfatıyla sicilde kayıtlı görülen ya da aracın uzun süreli kiralama, ariyet veya rehini gibi hâllerde kiracı, ariyet veya rehin alan kişi olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla işleten kavramına, Kanun'da motorlu taşıt olduğu belirtilen motorlu bisikletleri de kapsayacak bir anlam verildiği anlaşılmaktadır.

9. 84. maddede, trafik kazalarında araç sürücülerinin asli kusurlu sayılmalarını gerektiren hâller düzenlenmiştir. Dolayısıyla kanun koyucunun ölüm, yaralanma veya maddi hasarla sonuçlanan trafik kazalarında sürücünün sorumluluğunu haksız fiil sorumluluğu olarak belirlediği anlaşılmaktadır. Bu fiiller sonucu verilen zararların da haksız fiil sorumluluğu kapsamında değerlendirilmesi ve tazmin edilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

10. Kanun koyucu, motorlu araçlar bakımından işletenlerin sorumluluğuna özel bir önem atfetmiş ve bu sorumluluğu Kanun kapsamında özel olarak düzenlemiştir. Bu kapsamda 85 ila 90. maddelerde motorlu araç işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin hükümlere yer verilmiştir. 85. maddenin birinci fıkrasında; bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına neden olduğunda, motorlu aracın bir teşebbüsün ünvanı ya da işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi hâlinde, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibinin doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olacağı hüküm altına alınmıştır. Böylece anılan maddeyle motorlu taşıt işleten ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, motorlu taşıtın işletilmesi sebebiyle meydana gelen zararları tazmin ile yükümlü kılınmıştır. Bu itibarla doktrinde de belirttiği üzere kara yolunda motorlu taşıt işletilmesinden doğan hukuki sorumluluğun tehlike sorumluluğu şeklinde düzenlendiği anlaşılmaktadır.

11. 86. maddeyle de işleten veya araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin sorumluluktan kurtulabilmesi için kendisinin veya eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilerin kusuru bulunmaksızın ve araçtaki bir bozukluk kazayı etkilemiş olmaksızın kazanın bir mücbir sebepten veya zarar görenin veya bir üçüncü kişinin ağır kusurundan ileri geldiğini ispat etmesi gerektiği belirtilmiştir. Anılan maddeye göre, sorumluluktan kurtulamayan işleten veya araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibi, kazanın oluşunda zarar görenin kusurunun bulunduğunu ispat ederse hâkim, durum ve şartlara göre tazminat miktarını indirebilir.

12. 91. maddenin birinci fıkrasıyla da işletenlerin 85. maddenin birinci fıkrası kapsamındaki sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere mali sorumluluk sigortası yaptırmaları zorunlu kılınmıştır. Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında sigortacının sorumluluğunun motorlu aracın işletilmesiyle meydana gelen zararlar ile sınırlı tutulduğu ve bunun da sözleşmeden kaynaklanan sorumluluk türü olduğu anlaşılmaktadır.

13. Öte yandan 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 14. maddesinde anılan Kanun'un 13. maddesi, 2918 sayılı Kanun ve 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ile ihdas edilen zorunlu sorumluluk sigortaları ile mülga 21/12/1959 tarihli ve 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu çerçevesinde ihdas edilmiş olan zorunlu sigortalara ilişkin olarak belirli koşulların oluşması hâlinde ortaya çıkan zararların bu sigortalarla saptanan geçerli teminat miktarlarına kadar karşılanması amacıyla Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği nezdinde Güvence Hesabının oluşturulacağı düzenlenmiştir. Bu kapsamda 2918 sayılı Kanun'un 98. maddesinin ikinci fıkrasına göre de trafik kazalarına sağlık teminatı sağlayan zorunlu sigortalarda; sigorta şirketlerince yazılan primlerin ve Güvence Hesabınca tahsil edilen katkı paylarının %15'ini aşmamak üzere, münhasıran bu teminatın karşılığı olarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca sigortacılık ilkeleri çerçevesinde maktu veya nispi olarak belirlenen tutarın tamamı sigorta şirketleri ve 5684 sayılı Kanun'un 14. maddesinde düzenlenen durumlar için Güvence Hesabı tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna aktarılacaktır.

14. 2918 sayılı Kanun'un 102 ila 108. maddelerinde hukuki sorumluluk ve sigorta hususları bakımından özel durumlar düzenlenmiştir. Bu kapsamda anılan Kanun'un 103. maddesinde motorsuz taşıtlar ve motorlu bisikletlere ilişkin sorumluluk hükmüne yer verilmiş olup motorsuz taşıtlar ile motorlu bisiklet sürücülerinin hukuki sorumluluklarının genel hükümlere tabi olduğu öngörülmüştür. Anılan maddede yer alan "...motorlu bisiklet..." ibaresi itiraz konusu kuralı oluşturmaktadır.

15. 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun haksız fiil sorumluluğunun düzenlendiği 49. maddesinin birinci fıkrasında, kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar verenin bu zararı gidermekle yükümlü olduğu belirtilmiştir. Anılan Kanun'un 53. maddesinde ölüm hâlinde meydana gelebilecek zararların, 54. maddesinde ise bedensel zararların kapsamı düzenlenmiştir. Dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 103. maddesiyle yapılan atıf gereğince 6098 sayılı Kanun'un anılan hükümlerinde kusuruyla ölüme ve bedensel zarara neden olan motorlu bisiklet sürücüsünden maddi zararların tazmin edilmesine yönelik düzenlemelerin öngörüldüğü anlaşılmaktadır. Yine söz konusu Kanun'un 56. maddesinde, bir kimsenin bedensel bütünlüğünün zedelenmesi durumunda, olayın özellikleri gözönünde bulundurulmak suretiyle zarar görene uygun bir miktar paranın manevi tazminat olarak ödenmesine hükmedilebileceği, ağır bedensel zarar veya ölüm hâlinde ise

zarar görenin veya ölenin yakınlarına da manevi tazminat olarak uygun bir miktar paranın ödenmesine karar verilebileceği düzenlenmiştir.

16. Dolayısıyla kural uyarınca 6098 sayılı Kanun'da düzenlenen genel hükümler çerçevesinde motorlu bisiklet sürücülerinin hukuki sorumluluklarına gidileceği, 2918 sayılı Kanun'un hukuki sorumluluk ve mali sorumluluk sigortası ile işletenlerin sorumluluğuna ilişkin hükümlerinin de motorlu bisikletler bakımından uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

B. İtirazın Gerekçesi

17. Başvuru kararında özetle; itiraz konusu kuralla motorlu bisikletlerin karıştığı trafik kazaları nedeniyle yalnızca sürücülerinin sorumlulukları yoluna gidilebileceğinin öngörüldüğü, bu tür araçları işletenlerin ticari faaliyet yürüttüğü ve ticari kazanç elde ettiği, buna rağmen meydana gelen zararlardan sorumlu tutulmadıkları, bu araçlarla ilgili olarak zorunlu mali sorumluluk sigortası hükümlerinin de uygulanmadığı, dolayısıyla bu zararlar nedeniyle sigortacıya başvurulmadığı, söz konusu araçlar yönünden sorumluluk itibarıyla getirilen bu farklı düzenlemenin nedeninin 2918 sayılı Kanun'un metninden ve gerekçesinden de anlaşılamadığı, ayrıca diğer motorlu araçların verdiği bedensel zararların Sosyal Güvenlik Kurumunca karşılandığı ancak motorlu bisiklet kazaları sonucu yaralananların sağlık giderlerinin karşılanmadığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 10., 17., 36., 56. ve 60. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

C. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

18. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 5. ve 35. maddeleri yönünden de incelenmiştir.

19. Anayasa'nın 17. maddesinde "*Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.*" hükmüne yer verilmiştir. Kişinin yaşam hakkı ile maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkı, birbirleriyle sıkı bağlantıları olan, devredilmez ve vazgeçilmez haklarındanır.

20. Anayasa'nın 5. maddesi insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamayı devletin temel amaç ve görevleri arasında saymıştır. Anayasa'nın 17. maddesinde temel haklar olarak güvence altına alınmış olan yaşam hakkı ile maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkının etkili bir şekilde korunabilmesi yalnızca devletin bu haklara müdahaleden kaçınmasına bağlı değildir. Anayasa'nın anılan maddeleri uyarınca devletin pozitif yükümlülükleri de bulunmaktadır. Bu pozitif yükümlülükler bazı durumlarda söz konusu temel hakların korunması için belirli tedbirlerin alınmasını gerektirmektedir (benzer yönde bkz. AYM, E.2019/11, K.2019/86, 14/11/2019, § 13).

21. Devletin söz konusu pozitif yükümlülüğü, kişinin yaşam hakkı ile maddî ve manevî varlığına yönelen müdahaleleri önleme, önlenememiş olan müdahalelere yönelik olarak da bu müdahalelerden doğan zararı tespit ve tazmin edecek etkili mekanizmalar kurma, bu kapsamda gerekli usule ilişkin güvenceleri sunan yargısal prosedürleri sağlama, bu suretle yargısal ve idari makamların kişilerin idare ve özel kişilerle olan uyumsuzluklarında etkili ve adil bir karar vermelerini temin etme sorumluluğunu da içermektedir (AYM, E.2021/82, K.2022/167, 29/12/2022, § 49).

22. Anayasa'nın 35. maddesinde ise "*Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir./ Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir./ Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.*" denilmek suretiyle mülkiyet hakkı güvenceye bağlanmıştır. Mülkiyet hakkı ekonomik değer ifade eden ve değeri parayla ölçülebilen her türlü mal varlığı hakkını kapsamaktadır. Mülkiyet hakkı; kişiye başkasının hakkına zarar vermemek ve kanunların koyduğu sınırlamalara uymak koşuluyla sahibi olduğu şeyi dilediği gibi kullanma, onun semerelerinden yararlanma ve ondan tasarruf etme imkânı veren bir haktır (AYM, E.2021/128, K.2022/68, 1/6/2022, §§ 17, 18).

23. Anayasa'nın anılan maddesinde bir temel hak olarak güvence altına alınan mülkiyet hakkının etkili bir şekilde korunabilmesi yalnızca devletin bu hakka müdahaleden kaçınmasıyla sağlanamaz. Anayasa'nın 5. ve 35. maddeleri uyarınca devletin mülkiyet hakkının korunmasına ilişkin pozitif yükümlülükleri de bulunmaktadır.

24. Devletin pozitif yükümlülükleri çerçevesinde -özel kişiler arası uyumsuzluklar ile ilgili olsun ya da olmasın- alacakların tahsilinin düzenlenmesi ve kişilerin alacaklarına kavuşması bakımından etkili bir sistem kurma sorumluluğu bulunmaktadır. Devlet, kişilerin mülkiyet hakkından tam anlamıyla yararlanabilmeleri ve etkili bir şekilde mülkiyet hakkının korunması amacıyla yasal, idari, mali, yargısal ve diğer önlemleri almak zorundadır. Buna göre bir yandan alacaklının mülkiyet hakkı kapsamında bulunan alacağına kavuşması için etkin bir dava ve icra yolunun oluşturulması, öte yandan dava ve icradan etkilenen borçlu ve ilgili diğer kişilere, mülkiyet haklarına yapılan müdahalelerin keyfi veya hukuka aykırı olduğunu ileri sürebilmeleri için etkin biçimde itiraz etme imkânının tanınması gerekmektedir (AYM, E.2019/11, K.2019/86, 14/11/2019, § 15; *Hesna Funda Baltalı ve Baltalı Gıda Hayvancılık San. ve Tic. Ltd. Şti.* [GK], B. No: 2014/17196, 25/10/2018, § 72; *Nihal Soydan* [2. B.], B. No: 2015/3112, 23/1/2019, § 35).

25. İtiraz konusu kuralla motorlu bisikletlerin karıştığı kazalarda meydana gelen zararlar bakımından bu araç sürücülerinin genel hükümler kapsamında sorumluluğu yoluna gidilebileceği öngörülmüştür. Dolayısıyla motorlu bisikletlerin karıştığı kazaların kişinin maddi ve manevi varlığı ile mal varlığı üzerinde sonuçlar doğurabileceği açıktır. Bu itibarla kuralın Anayasa'nın 17. ve 35. maddeleri kapsamında incelenmesi gerekir.

26. 2918 sayılı Kanun kapsamında tehlikeli faaliyet olarak nitelendirilen motorlu taşıtın işletilmesi, bir taraftan işletene menfaat sağlamakta diğer taraftan üçüncü kişileri, bu taşıtın işletilmesi sebebiyle zarara uğrama riskine maruz bırakmaktadır. Kanun koyucu tehlike sorumluluğunu motorlu taşıtların işletilmesi bakımından işleten yönünden öngörmüş ve anılan Kanun'da motorlu araçların işletilmesi nedeniyle doğabilecek tehlikelere karşı bu araçlara zorunlu mali sorumluluk sigortası yapılması yükümlülüğü getirmiştir. Zorunlu mali sorumluluk sigortasının bir sonucu olarak da sağlık hizmeti bedellerinin Güvence Hesabından karşılanması söz konusu olabilmektedir.

27. Nitekim Kanun'un 85. maddesinin birinci fıkrasında, bir motorlu aracın işletilmesinin bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına neden olması durumunda, motorlu aracın bir teşebbüsün ünvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi hâlinde motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibinin doğan zarardan müştereken ve müteselselen sorumlu olacağı hüküm altına alınmış; 91. maddesinde de işletenlerin söz konusu fıkra göre doğan

sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere mali sorumluluk sigortası yaptırımlarının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

28. Dolayısıyla anılan madde kapsamında yalnızca motorlu araçların işletenleri yönünden zorunlu mali sorumluluk sigortası yaptırma yükümlülüğü getirilmiş, Kanun kapsamına alınmayı gerektirecek ölçüde bir tehlike meydana getirmediği değerlendirilen motorsuz araçlar ve motorlu bisikletler bakımından böyle bir yükümlülük öngörülmemiştir.

29. Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 103. maddesiyle yapılan atıf gereğince motorlu bisikletin karıştığı kazada sürücünün kusurunun bulunması hâlinde meydana gelen zararların 6098 sayılı Kanun'un 49., 53., 54. ve 56. maddeleri kapsamında talep edilebileceği açıktır. Bu itibarla kanun koyucunun motorlu bisiklet sürücüsünün neden olduğu zararların giderilmesini sağlayacak nitelikte düzenlemeler öngördüğü anlaşılmaktadır.

30. Öte yandan motorlu bisikletlerin de bir teşebbüsün ünvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesine engel bir durum bulunmamaktadır. Zira 2918 sayılı Kanun'un 3. maddesinde *işletenin* araç sahibi olan veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla satışa alıcı sıfatıyla sicilde kayıtlı görülen veya aracın uzun süreli kiralama, ariyet veya rehini gibi hâllerde kiracı, ariyet veya rehin alan kişi olduğu ancak ilgili tarafından başka bir kişinin aracı kendi hesabına ve tehlikesi kendisine ait olmak üzere işlettiği ve araç üzerinde fiili tasarrufu bulunduğu ispat edilirse bu kimsenin işleten sayılacağı belirtilmiştir. Söz konusu hükümde motorlu araç yerine sadece *araç* ibaresinin kullanıldığı, dolayısıyla işleten kavramının motorsuz araç işletenlerini de kapsadığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla Kanun kapsamında motorlu bisiklet olarak tanımlanan bir aracın işletilmesi nedeniyle de kişilerin maddi veya manevi varlığı ya da mal varlığı üzerinde zararların meydana gelmesi söz konusu olabilmektedir.

31. Bu bağlamda motorlu bisikletlerin işletilmesi hâlinde işletenin sorumluluğu yoluna gidilerek, meydana gelen zararların giderilebilmesi için yeterli yasal güvencelerin öngörülüp öngörülmediği incelenmelidir.

32. Belli bir motor büyüklüğü ve hıza ulaşmayan araçların meydana getireceği tehlikeyle ilgili olarak sorumluluk ve buna yönelik zorunlu nitelikte mali sorumluluk sigortasının kanunda özel olarak öngörülüp öngörülmemesi kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamındadır. Anılan takdir yetkisi kapsamında bu tür araçların kullanıcıları bakımından daha kapsamlı sorumluluk hükümleri düzenlenmeyerek söz konusu araçların kullanılmasının teşvik edildiği, böylelikle kişilerin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkı, kişinin maddi ve manevi varlığının korunması ve geliştirilmesi hakkı ve mülkiyet hakkı kapsamında bir dengeleme yapıldığı anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra söz konusu denge oluşturulurken düzenlemelerin ilgililer üzerinde ölçsüz sonuçlar doğurmamasına dikkat edilmesi gerekmektedir.

33. Kanun koyucu, bu tür araçların işletilmesi nedeniyle doğabilecek tehlike ve zararlarla ilgili sorumluluğu 2918 sayılı Kanun kapsamında düzenlenememekle birlikte işletenlerin genel hükümler kapsamında sorumluluklarının bulunmadığı söylenemez. Nitekim 6098 sayılı Kanun'un 71. maddesi kapsamında önemli ölçüde tehlike arz eden bir işletmenin faaliyetinden zarar doğduğu takdirde, bu zarardan işletme sahibi ve varsa işletenin müteselsilen sorumluluğu yoluna gidilebileceği öngörülmüştür. Dolayısıyla motorsuz bir aracın işletilmesi nedeniyle meydana gelen zararlar bakımından anılan hüküm çerçevesinde

İlgililerin sorumlu tutulmalarına engel bir durum bulunmamaktadır. Buna göre motorlu bisiklet sürücüsünün kusurunun bulunmadığı bir durumda dahi söz konusu aracın işletilmesi nedeniyle meydana gelen zararların tazmin edilmesinin mümkün olduğu anlaşılmaktadır.

34. Ayrıca anılan Kanun'un hakkaniyet sorumluluğunu düzenleyen 65. maddesinde hakkaniyet gerektiriyorsa hâkimin ayırt etme gücü bulunmayan kişinin verdiği zararın tamamen veya kısmen giderilmesine karar vereceği, adam çalıştırmanın sorumluluğunun düzenlendiği 66. maddesinde ise adam çalıştırmanın çalışanın kendisine verilen işin yapılması sırasında başkalarına verdiği zararı gidermekle yükümlü olduğu hüküm altına alınmıştır. Yine 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun ev başkanının sorumluluğunu düzenleyen 369. maddesinde ev başkanının ev halkından olan küçüğün, kısıtlının, akıl hastalığı veya akıl zayıflığı bulunan kişinin verdiği zarardan -alışılmış şekilde durum ve koşulların gerektirdiği dikkatle onu gözetimi altında bulundurduğunu veya bu dikkat ve özeni gösterseydi dahi zararın meydana gelmesini engelleyemeyeceğini ispat etmedikçe- sorumlu olduğu belirtilmiştir.

35. Bu itibarla motorlu bisikletlerin karıştığı kazalar nedeniyle meydana gelen zararların giderilmesine ilişkin olarak 2918 sayılı Kanun dışında farklı kanunlarda çeşitli sorumluluk hükümlerinin düzenlendiği gözetildiğinde kural kapsamında motorlu bisiklet sürücülerinin hukuki sorumluluğunun anılan Kanun kapsamı dışında tutularak genel hükümlere tabi tutulmasının kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı ile mülkiyet hakkı bağlamında devletin pozitif yükümlülükleriyle çelişen bir yönü bulunmamaktadır.

36. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 5., 17. ve 35. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 56. ve 60. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın 5., 17. ve 35. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın 56. ve 60. maddeleri yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

Kuralın Anayasa'nın 10. ve 36. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

IV. HÜKÜM

13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 103. maddesinde yer alan "...motorlu bisiklet..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE 11/12/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI